

Cliënten Advies Raad
Heerhugowaard

ADVIES VAN DE CLIËNTENADVIESRAAD

Aan: het college van B&W van de gemeente Heerhugowaard
Van: Cliëntenadviesraad (CAR)
Betreft: Advies Verordening tegenprestatie Participatiewet
Datum: 16 oktober 2014
Afschrift aan: Onno Faber de Jonge, afdeling Sociale Zaken

Geacht college,

Het onderwerp:

betreft de bevoegdheid van het college een bijstandsgerechtigde op te dragen, naar vermogen, een tegenprestatie te verrichten voor de uitkering, in de vorm van onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden. De gemeente dient in een "Verordening tegenprestatie Participatiewet" het beleid vast te leggen en in een beleidsplan uit te werken.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden CAR

1. De CAR geeft gevraagd en ongevraagd advies of doet voorstellen aan het college en/of de gemeenteraad over zaken aangaande het beleid, de beleidsontwikkeling en de uitvoering van het beleid op het gebied van de relevante sociale wetgeving, integraal gehandicapten beleid en de Wmo.

De CAR heeft samengewerkt met het Platform Sociale Zekerheid Alkmaar en de cliëntenraad Langedijk om te komen tot dit advies.

Overwegingen van de CAR ten aanzien van het onderwerp:

De CAR is ingenomen met de evenwichtige benadering van de tegenprestatie die uit de tekst van de verordening spreekt, in het bijzonder uit art. 2: *"Het college zet de tegenprestatie motiverend in, waarbij tegemoet wordt gekomen aan het individueel en collectief belang"*

In de Participatiewet is ten aanzien van het onderwerp Tegenprestatie aan de gemeente een verordeningsovereenkomst opgelegd, maar niet een verplichting een tegenprestatie op te dragen. *Het opdragen van een tegenprestatie is voor de gemeente geen verplichting.* Wel moet de gemeente beleid ontwikkelen over het verrichten van een tegenprestatie. Er is voor de gemeente duidelijk beleidsruimte!

Het is wel degelijk belangrijk om mensen die door allerlei oorzaken werk en inkomen zijn kwijt geraakt te prikkelen hun leven op de rails te houden of weer te krijgen. Activeringsbeleid is in dat verband nuttig, maar dat is wel maatwerk. Dus met het opdragen van een tegenprestatie moet wel zorgvuldig worden omgegaan. Het bereiken daarvan zal met name afhangen van de vraag of de verantwoordelijken er in slagen de tegenprestatie op een voor de klant respectvolle wijze in te voeren.

Het opdragen van een tegenprestatie is geen eenvoudige zaak omdat in de praktijk niet veel maatschappelijk nuttige werkzaamheden geschikt zijn als tegenprestatie vanwege het risico van verdringing op de arbeidsmarkt. In de praktijk komt het wel degelijk voor dat reguliere arbeidsplaatsen worden opgeheven en de werkzaamheden als vrijwilligerswerk of tegenprestatie terugkeren, dus als regulier werk waarvoor niet wordt betaald.

In de praktijk zal het niet zo eenvoudig zijn te definiëren wat werkzaamheden zijn die naast of in aanvulling op reguliere arbeid worden verricht. Het is daarom goed te definiëren dat de tegenprestatie niet wordt toegepast in het bedrijfsleven, doch slechts in non-profit organisaties of daaraan gelijkgestelde organisaties of instellingen. En het is ook verstandig in de verordening géén concrete werkzaamheden, die al snel omstreden kunnen blijken, op te nemen of te benoemen.

In de praktijk zal de tegenprestatie zich afspelen in dezelfde sectoren als het vrijwilligerswerk. Alleen al daarom zou het wenselijk en praktisch zijn om uitkeringsgerechtigden te vragen wat voor vrijwilligerswerk zij nu reeds doen en te toetsen of dat vrijwilligerswerk niet terecht als tegenprestatie kan worden aangemerkt. Naar de mening van het CAR zal, als men de doelgroep gaat analyseren, bovendien blijken dat een flink deel van hen reeds vrijwilligerswerk verricht. Dan is het veeleer zaak de aandacht te richten op degenen voor wie nog een tegenprestatieplek gevonden moet worden.

De CAR denkt dat het niet verstandig zou zijn uitkeringsgerechtigden de verplichting op te leggen in de vorm van "vrijwilligerswerk" op *individuele basis*. Bij zulke individuele werkzaamheden, waar de mogelijkheid van begeleiding (zoals werkbiedende maatschappelijke organisaties die zouden moeten bieden) ontbreekt, moet de motivatie van de uitkeringsgerechtigde centraal staan. Dit is naar de mening van de CAR bij uitstek het terrein waar het al door de betrokkene verrichte vrijwilligerswerk zou moeten worden getoetst in de zin van het voldoen aan de definitie van de tegenprestatie.

Advies van de CAR:

- het college *jaarlijks* aan de gemeenteraad verslag uit te laten brengen over het aantal bijstandsgerechtigden aan wie een tegenprestatie is opgedragen, over de aard van de opgedragen werkzaamheden en over de doeltreffendheid van dit beleid (het weggevallen Hoofdstuk 3. Beleid artikel 7.1);
- in dit verslag het oordeel op te nemen van de (regionale) cliëntenraad over dit beleid (het weggevallen Hoofdstuk 3. Beleid artikel 7.2) ;
- in de verordening te volstaan met het definiëren van de tegenprestatie als kortdurende, onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden van aanvullende aard;
- Artikel 3, lid 4 op te nemen waar dan wordt gesteld dat het college bij het opdragen van een tegenprestatie rekening houdt met het vermogen/belastbaarheid van betrokkene, de persoonlijke situatie en omstandigheden, de persoonlijke wensen en kwaliteiten, zoals opleiding en vaardigheden. Maar ook met de zeer wel mogelijke omstandigheid dat betrokkene al een maatschappelijke activiteit/vrijwilligerswerk verricht;
- de CAR meent dat alleen al om veiligheidsoverwegingen de vorm van tegenprestatie op individuele basis niet zou moeten worden gepropageerd. Die zou alleen moeten worden toegestaan als er sprake is van zulk al door betrokkenen verricht vrijwilligerswerk en dan nog na toetsing op de voorwaarden van tegenprestatie;
- de duur van de op te dragen tegenprestatie vast te stellen op grond van de individuele kwaliteiten en omstandigheden van betrokkene, maar die te beperken tot maximaal 8 uur in de week, 33 uur in de maand en voor een periode van hooguit 6 maanden in het jaar; de CAR meent dat een maximale duur van 20 uur per week gezien (een deel van) de doelgroep te hoog gegrepen is;
- dat uitkeringsgerechtigden altijd wordt gewezen op de mogelijkheid in bezwaar en beroep te gaan tegen het besluit hen een tegenprestatie te laten verrichten en ook met betrekking tot de aard van de werkzaamheden en de voorgeschreven duur in tijd van die werkzaamheden.

Namens de cliëntenadviesraad,
Secretaris,

Voorzitter

P. van Dooyeweerd

L. Both